

|           |                                                                                           |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Cím       | <b><i>Tervezési stúdió (építészet, belsőépítészet, urbanisztikai kontextusban) 3.</i></b> |
| Kódok     | M-EP-301                                                                                  |
| Hirdető   | Mesterképzések Iskolája                                                                   |
| Környezet | Tantermi                                                                                  |

| Kurszus adatok |            |                  | Tantárgy adatok     |                 |       |                       |
|----------------|------------|------------------|---------------------|-----------------|-------|-----------------------|
| Kurszus típusa | Kontaktóra | Otthoni munkaóra | Befoglaló tantárgy  | Tantárgy típusa | Félév | Tantárgy kreditértéke |
| gyakorlat      | 96         | 148              | Tervezési stúdió 3. | kötelező        | 3.    | 10                    |

### Ajánlás

Winston Churchill 1943. október 28-i parlament alsóházi beszédének legtöbbször idézett mondata – „Mi alakítjuk az épületeinket, utána viszont ők formálnak bennünket.” – azt a relációs térelméleti alapvetést világítja meg, hogy az építészeti forma és az abban történő emberi viselkedés egymásra hatóan kölcsönhatásban vannak. Az építészeti forma meghatározza a benne történő munkavégzést, illetve a munkavégzés kialakítja magának a megfelelő építészeti formát. Churchill azt szorgalmazta, hogy az 1941-ben bombatalálatban elpusztult parlamenti döntéshozás belső terét az eredeti történelmi formájában kell visszaépíteni, mivel az határozta meg a brit államberendezkedés és parlamentális kultúra működését. Elutasította az újító félköríves elrendezést és kiállt a keskeny, hosszanti, két, egymással szembehelyezett lelátó térstruktúrája mellett.

A berlini fal leomlása után újra egyesített Németország szövetségi parlamentje (Bundestag) a második világháborúban megsérült Reichstag épülete lett, amelynek adaptív funkcióváltását Sir Norman Foster és munkatársai végezték el. A 20. század elnyomó és gyilkos politikai rendszereivel szembenező és azokat leszámolni igyekvő Németország új parlamentje esetében reprezentációs célból kiemelten fontos volt, hogy az építészeti forma is kifejezze a változás eseményét. Az épületre került új üvegkupola egy új társadalmi berendezkedés ígéretét hordozza magában. Fosterék négy összefüggő szempontot írtak bele a kupolába: a Bundestag mint új demokratikus fórum jelentőségét, a történelem megértését, az akadálymentesség iránti elkötelezettséget, valamint egy határozott környezetvédelmi programot.

A parlament a 18-19. századi modernitás kori nemzetállami szuverenitás egyik legfontosabb reprezentációs funkciója. Bár Európa-szerte voltak már korábban is parlamentépületek, azok a feudális berendezkedés valamilyen alfunkcióját látták el (Izland 930, Spanyolország 1188, Szicília 1097). Az állam szuverenitásának és nagyságának közvetítése az, ami újdonságként jelenik meg a nemzetállamok új parlamentjeiben (lásd akár Steindl Imre: Parlament, Budapest).

A 21. század közepe felé haladva érezhető, hogy egyszerre ható, különböző területű válságok összehatásában vagyunk. Válságban vannak a Föld ökológiai, geoszférikus és klimatikus rendszerei, ezekkel kölcsönhatásban válságban vannak az egyes országok gazdaságai, társadalmi berendezkedései és politikai struktúrái is. A patriarchális, gyarmatosító, valamint kapitalista alapértékeken nyugvó globális észak országainak berendezkedései repedeznek, és egyelőre nem látszik, hogy ezek a repedések javíthatóak-e, ha igen, hogyan, vagy ha nem, akkor mikor és milyen mértékben várható a politikai és társadalmi konstrukciók szétesése.

Bruno Latour francia filozófus, szociológus és antropológus szerint pont a nemzetállamok működése az egyik korlátja annak, hogy megoldhatóak legyenek a planetáris léptékű válságok. Adódik a kérdés tehát, hogy a földrajzilag és időben korlátolt döntéshozás és érdekérvényesítés ellenében milyen más lehetőségek és elképzelések vannak. Anarchizmusok, bázisdemokráciák, direkt döntéshozások, blockchain rendszerek, commonsok, választási demokráciák, autoriter rendszerek, ökoutópiák vagy technofasizmusok?

A félév során a döntéshozás churchilli építészeti formáival foglalkozunk. A designkultúra-tudomány nem-szulcionista tételére alapozva (azaz a designnak nem kell megoldásokat szállítania) nem egy kiválasztott társadalmi-politikai rendszer egy parlamentjének a terveit mutatjuk fel megoldásként, hanem a design alapú kutatás eszköztárát felhasználva vizsgáljuk egyes berendezkedések építészeti formáit. A vizsgálódás makettalapú és morfológiaközpontú.

#### Rövid leírás

A Tervezési stúdió 3. célja, hogy az építészeti és belsőépítészeti tervezési ismereteket tovább bővítse és mélyítse. A szemeszter meghatározó tervezési feladata az adott tanév tematikájához kapcsolódó komplex funkciójú épület belső terének megtervezése. Az épület és környezete együttes vizsgálata és kezelése, az összefüggések megértése fontos szempont. Cél az építészeti és belsőépítészeti szempontrendszerek megismerése és egységes szemléletű alkalmazása.

A konkrét tervezési feladat szerves része az előzetes kutatómunka, melynek múltbéli és kortárs analóg helyzetek és példák felkutatása, elemzése, megértése és értékelése is része. A tervezési ismeretek elsajátítása mellett kitűzött cél, hogy a hallgatók közelebbről megismerjék az alapvető építési anyagokat, szerkezeteket, tervezőirodai kutatómunkát, szerkezeti és építészeti felméréseket. A koncepcióalkotás és a tervezés során a szakági (tartószerkezeti, épületgépészeti, épületvillamossági) összefüggések követelményeire is figyelemmel kell lenni! A szemeszterben egy vagy több feladat is kiadható.

#### Oktatók

| Oktató neve       | Elérhetősége              | Óraszám | BIO     | Fogadóóra                           |
|-------------------|---------------------------|---------|---------|-------------------------------------|
| Molnár Bea        | molnar.beata@mome.hu      | 96      | építész | szerda<br>15.00-<br>16.30<br>M_-132 |
| Hámori Péter      | hamori@gubahamori.com     | 96      | építész | előzetes<br>egyeztetés<br>alapján   |
| Somogyi Krisztina | somogyi.krisztina@mome.hu | 96      |         |                                     |
| Vendégelőadó      | Zombor Gábor              | 6       |         |                                     |
| Vendégelőadó      | Juhász Ákos               | 6       |         |                                     |
| Vendégelőadó      | egyeztetés alatt          | 2       |         |                                     |
| Vendégelőadó      | egyeztetés alatt          | 2       |         |                                     |
| Vendégelőadó      | egyeztetés alatt          | 2       |         |                                     |
| Vendégelőadó      | egyeztetés alatt          | 2       |         |                                     |

#### Félév menete

|                    |                    |
|--------------------|--------------------|
| A kurzus formátuma | Órarendi időpontok |
|--------------------|--------------------|

| egyéni és csoportos konzultációk                                           |            |                                           | kedd, 8:30–12:50, 13:40–15:00 |
|----------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------|-------------------------------|
| Az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük, tanári közreműködés jelölése |            |                                           |                               |
| Hetek                                                                      | Dátum      | Heti tartalom                             | Műhely/speciális terem        |
| 1                                                                          | szept. 8.  | bevezető előadások, feladatmegbeszélés    | tervezési műterem             |
| 2                                                                          | szept. 15. | kutatások, analízisek                     | tervezési műterem             |
| 3                                                                          | szept. 22. | előadás és konzultáció                    | tervezési műterem             |
| 4                                                                          | szept. 29. | kiskipakolás I. – hallgatói prezentációk  | tervezési műterem             |
| 5                                                                          | okt. 6.    | konzultáció                               | tervezési műterem             |
|                                                                            | okt. 27.   | kurzushét – nincs oktatás                 |                               |
| 6                                                                          | okt. 20.   | konzultáció                               | tervezési műterem             |
| 7                                                                          | okt. 27.   | konzultáció                               | tervezési műterem             |
| 8                                                                          | nov. 3.    | konzultáció                               | tervezési műterem             |
| 9                                                                          | nov. 10.   | kiskipakolás II. – hallgatói prezentációk | tervezési műterem             |
| 10                                                                         | nov. 17.   | konzultáció                               | tervezési műterem             |
| 11                                                                         | nov. 24.   | konzultáció                               | tervezési műterem             |
| 12                                                                         | nov. 31.   | konzultáció                               | tervezési műterem             |
|                                                                            | dec. 8.    | felkészülési hét – nincs oktatás          |                               |
|                                                                            | dec. 15.   | kiértékelési hét – nincs oktatás          |                               |

| Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                 |                                                                                         |                           |                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------|
| A hallgatók tennivalói, feladatai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                 |                                                                                         |                           |                     |
| Követelmény, beadandó munka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Értékelés módja | Értékelés szempontjai                                                                   | Leadási határidő, alkalom | Súly az érdemjegyen |
| kiskipakolás I.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | szóbeli         | kutatási munka relevanciája, mélysége, feldolgozottsága                                 | szeptember 29.            | 20%                 |
| kiskipakolás II.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | szóbeli         | az építészeti koncepció és narratíva konzekvenssége                                     | november 10.              | 40%                 |
| kipakolás                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | szóbeli         | az építészeti koncepció és narratíva konzekvenssége, a feldolgozás mélysége és minősége | december 18.              | 40%                 |
| Általános, átfogó feltételek                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                 |                                                                                         |                           |                     |
| <p>Résztétel a konzultációk min 80%-án, a helyszínbemjárásokon, a kapcsolódó előadásokon, és a kipakolásokon. A vizsgaszabályzat szerinti minimális jelenlét kötelező, aki ezt nem teljesíti, annak a szemeszter teljesítése nem fogadható el!</p> <p>Folyamatos munka és aktív közreműködés.</p> <p>Eszközök és módszertan tudatos használata.</p> <p>Minden konzultációra kötelező minimum egy modellt és skicceket, szerkesztett rajzokat hozni, melyeket kötelező megőrizni, és a kipakoláson a betekintést biztosítani!</p> |                 |                                                                                         |                           |                     |

| Jegyzetek és irodalom |
|-----------------------|
| Kötelező irodalom     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Brenner, Neil, szerk. 2017. <i>Implosions - Explosions: Towards a Study of Planetary Urbanization</i>. Berlin: Jovis.</p> <p>Colomina, Beatriz. 2002. „Architectureproduction”. In <i>This Is Not Architecture – Media Constructions</i>, Routledge, szerkesztette Kester Rattenbury. London. <a href="https://doi.org/10.4324/9780203994122">https://doi.org/10.4324/9780203994122</a>.</p> <p>Colomina, Beatriz, és Mark Wigley. 2016. <i>are we human?</i> Zürich: Lars Müller Publishers.</p> <p>Ibelings, Hans. 2023. <i>Modern Architecture: A Planetary Warming History</i>. The Architecture Observer.</p> <p>Julier, Guy. "Getting Back to the Discipline: Design and Design Culture Studies." In <i>Varietas Delectat: Research Cultures in Art and Design</i>, 78-95. Budapest: Moholy-Nagy University of Art and Design.</p> <p>Latour, Bruno. 2025. <i>Szembenézni Gaiával – nyolc előadás az új klímarendről</i>. Fordította János Róbert Kun és Tamás Moldvay. Kijárat kiadó.</p> <p>Latour, Bruno. 1999. <i>Sohasem voltunk modernek</i>. Fordította Ottó Gecser. Horror Metaphysicae. Budapest: Osiris Kiadó.</p> <p>Düll Andrea: A környezetpszichológia alapkérdései, Helyek, tárgyak, viselkedés, L'Harmattan</p> <p>Schneider, Ákos. 2022. <i>Az emberközpontú tervezés határai, Spekulatív design és poszthumán állapot</i>. Budapest: Typotex.</p> |  |
| Kurzus jegyzetei, prezentációi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  |
| Ajánlott irodalom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |
| <p>Cságyoly, F. (szerk.) 2004. Középületek. Budapest: Terc.</p> <p>Svenska Arkitekters Riksförbng. (ed.) 1950. Gunnar Asplund architect. Stockholm: Ab.Tidskriften.</p> <p>Los, S. 1993. Carlo Scarpa. Köln: Taschen.</p> <p>Frampton, K. 2002. A modern építészet kritikai története. Budapest: Terc.</p> <p>Kahn, L. 1997. In the Realm of Architecture. New York: Universe Publishing.</p> <p>Spier, S. 2003. Swiss made: New architecture from Switzerland. London: Thames &amp; Hudson.</p> <p>Pevsner, Nikolaus (1976), A History of Building Types, London: Thames &amp; Hudson.</p> <p>Zumthor, Peter: Thinking Architecture, Birkhauser</p> <p>Zumthor, Peter: Atmospheres: Architectural Environments - Surrounding Objects, Birkhauser</p> <p>Deplazes, Andrea: Constructing Architecture, Materials processes structures, A handbook, Birkhauser</p> <p>Pallasmaa, Juhani: A bőr szemei, Építészet és érzékek, Typotex</p> <p>Pallasmaa, Juhani: The thinking hand</p> <p>ajánlott internetes fórumok: ArchDaily, afasia, FIG Projects, Plataforma Architectura, DesignBoom, Architizer, Dezeen, építészfórum, Oktogon, MÉonline, Designisso, stb.</p>                                                                                                                                                                                                           |  |

| Tanulási eredmények |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tudás               | <p>Általános tájékozottsággal rendelkezik az építőművészethez kapcsolódó művészeti kutatás módszertanáról, az adat- és forrásgyűjtési, kezelési, szelekciós és értékelési módszerekről.</p> <p>Ismeri az analitikus, kreatív, intuitív, és integratív gondolkodásmód működését, főbb különbségeit, folyamatait, valamint ismeri az alapvető koncepciófejlesztési, valamint innovációs módszereket.</p> <p>Ismeri a kreativitás és a design gondolkodás működését, és érti, hogyan alkalmazhatók ezek összetett problémák megoldásához.</p> <p>Jártas a szakmaspecifikus tervezési, alkotási módszertanban, ismeri és érti a tervezési, alkotó folyamatok egyes fázisait, összefüggéseit és rendszerét, valamint azt, hogy ezek hogyan realizálódnak saját alkotói tevékenységében.</p> <p>Magas szintű, kiművelt esztétikai és kritikai érzékel, valamint kialakult ízléssel rendelkezik.</p> <p>Általános ismeretekkel rendelkezik az építőművészetben alkalmazott tradicionális, klasszikus és innovatív anyagokról, eszközökről, technikákról, tisztában van a főbb építési, technológiai, gyártási,</p> |

|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | előállítási folyamatokkal és a tevékenységek végzésének körülményeivel.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Képesség                        | <p>Komplex szakmai problémákat azonosít, és megadott tervezési, alkotói program alapján kreatív koncepcióalkotó építészeti munkát végez.</p> <p>Önálló építészeti koncepciókat fogalmaz meg.</p> <p>Kreatív, intuitív, analitikus valamint integratív alkotói módszereivel kilép a megszokott keretrendszerekből és új koncepciókat, innovatív megoldásokat keres.</p> <p>Rutin szakmai problémákat azonosít, és megadott tervezési, alkotói program alapján kreatív koncepcióalkotó építészeti munkát végez.</p> <p>Önálló építészeti koncepciókat fogalmaz meg.</p> <p>Kreatív, intuitív, analitikus valamint integratív alkotói módszereivel kilép a megszokott keretrendszerekből és új koncepciókat, innovatív megoldásokat keres.</p>                                    |
| Attitűd                         | <p>Aktívan keresi az új szakmai ismereteket, módszereket és technikákat, figyelemmel kíséri a kortárs művészeti, társadalmi, gazdasági, piaci, ökológiai és információ-technológiai folyamatokat, tendenciákat.</p> <p>Folyamatosan törekszik építészeti koncepciók megfogalmazására.</p> <p>Minőségi és értékorientált szemlélet, művészi érzékenység jellemzi építőművészi alkotótevékenységét.</p> <p>Rugalmasan és adaptívan viszonyul építőművészi tevékenységében az új típusú kihívásokhoz, problémákhoz és helyzetekhez.</p> <p>Építőművészi alkotó munkájában motivált és elkötelezett.</p> <p>Tudatosan gondolkodik alkotásainak társadalmi, kulturális, közösségi, környezeti és gazdasági vonatkozásairól, és törekszik szakmája etikai normáinak betartására.</p> |
| Autonómia és felelősségvállalás | <p>Saját építészeti - művészeti koncepciót alkot, amelyet önállóan vagy csoportmunkában valósít meg.</p> <p>Építészeti koncepcióit szakmai és társadalmi felelősségvállalás jellemzi.</p> <p>Szakmai orientációja kialakult.</p> <p>Vezetett vagy felügyelt helyzetben a tervezési/alkotófolyamatot konzekvensen viszi végig, alapvető tervezői, alkotói döntéseket hoz meg, és originális alkotást hoz létre.</p> <p>Saját építészeti tevékenységéért, az alkotófolyamatért és annak eredményeiért felelősséget vállal.</p> <p>Munkáját szakmai és társadalmi felelősségvállalás jellemzi.</p> <p>Szociális érzékenységgel fordul a társadalmi kérdések felé.</p>                                                                                                             |

| Felmentés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.</b></p> <p>Felmentés adható egyes feladatok teljesítése alól, illetve egyes órákon való részvétel alól.</p> <p>Más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók.</p> <p>Teljes felmentés adható.</p> <p>A teljes vagy részleges felmentés részleteit a hallgatónak az oktatóval és a szakvezetővel szükséges egyeztetnie.</p> |

| Tantervi kapcsolatok |                                       |                                       |
|----------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|
| Tantárgy             | Kapcsolódó kurzusok (párhuzamosságok) | Kurzus érdemjegy aránya a tantárgyban |

|                                                      |                                                                                                                       |                                     |
|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
|                                                      |                                                                                                                       |                                     |
| A tantárgy előfeltételei a tantervi hálónak szerint: | Szabadon választott esetén sajátos előfeltételek vagy a kurzus felvételére vonatkozó esetleges sajátos előfeltételek: | Szabadon választhatóként felvehető? |
|                                                      |                                                                                                                       | Nem                                 |

|                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban</b>                                                   |
| A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik. |

| Alapanyagigény                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Ki biztosítja?       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- modellek (morfológiai/ tektonikus/ szimbolikus/ anyagszerű)</li> <li>- helyszínrajz, alaprajzok, metszetek, homlokzatok, falnézetek</li> <li>- kontextus diagramok, használati diagramok, szerkezeti diagramok, időbeli működési ábra</li> <li>- anyaghasználat</li> <li>- mood-board</li> <li>- külső-belső perspektív nézetek (látványrajzok), vagy axonometrikus ábrázolások</li> <li>- film, hanganyag, animáció</li> <li>- szöveg (műleírás)</li> </ul> | hallgató / Tech Park |

|                                       |
|---------------------------------------|
| <b>Egyéb információ, megjegyzések</b> |
|                                       |